

Ročník: 97 | číslo: 37 | 10. září 2017 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Děti a náboženské vyučování

EDITORIAL

Příběh s otevřeným koncem

V jednom klášteře si stěžoval novic starému mnichovi, že se nedokáže soustředit na modlitby k Pánu Bohu ani se obírat zbožnými tématy, aniž by jeho myšlenky pořád neodlétaly jinam, do světa.

„Vezmi pohár a naplň jej až úplně po okraj vodou. Pak s ním třikrát obejdi refektář. Nesmíš ale vylít ani malou kapičku,“ poradil mladému mnichovi zkušený novicmistr. Mladík s pohárem třikrát obešel místnost, aniž by rozlil jednu jedinou kapku. Splněný úkol hned radostně hlásil novicmistroví. „Výborně,“ pochválil mladšího bratra starší mnich. „A kolikrát jsi při tom pomyslel na Pána Boha?“

„Ani jednou. Kdybych pomyslel na cokoliv jiného než na svůj úkol, vodu bych rozlil,“ odvětil překvapený mladík.

„Nyní se můžeš opět vrátit k modlitbám a rozjímání. A cokoliv světského budeš kdy dělat, dělej tak zaujatě, poctivě a s láskou, jako by ses tím modlil k samému Pánu Bohu,“ dodal starý mnich.

Postavy dávného příběhu sice dávno zmizely v mlhách středověku, zaujetí ale znovu ožívá v práci holčičky z Církevní základní a mateřské školy Archa v Petroupimi, kterou redaktoři vybrali na titulní stranu tohoto čísla. Je věnováno především dětem a dnešní výuce náboženství.

Tento příběh má zatím otevřený konec. Kež se nám daří pohár naplnit, ale nepřelit, a našim dětem přenést, ale nerozlít. LA

Foto na titulní stránce: Z Církevní základní a mateřské školy Archa v Petroupimi

Týdeník Církevní československé husitské
Vydává: Ústřední rada Církevní československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčičířková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Tisk: Grafotechna. Distribuce:
A.L.L. production s. r. o., F. V. Veselého 15,
190 00 Praha 9

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy
a krácení příspěvků.

Předplatné a reklamace:
Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

NO v Třebíči si připomněla 95 let svého trvání

Jak je zřejmé již z nadpisu tohoto článku, neděle 13. srpna v Třebíči byla dvakrát tak slavnostní, jelikož jsme si z Boží milosti připomněli 95. narozeniny naší náboženské obce.

NO v Třebíči byla jednou z prvních obcí po vzniku ČČS(H), byla ustavena 22. 8. 1922. Od r. 1954 se schází k bohoslužbám v bývalé Přední synagoze, která po přestavbě pro bohoslužebné účely ČČSH nese jméno Sbor ThDr. K. Farského. Je to příznačné i z toho hlediska, že v NO v Třebíči nakonec zvítězil Farského ideový směr novodobé církve nad vlivem pravoslavným, který zde byl velice silný až do roku 1924.

Prožili jsme krásnou požehnanou neděli při bohoslužbě kolem stolu našeho Pána Ježíše Krista. Modlitby díkůvzdání i prosby, slova čtení z Písma sv. a společná večeře Páně nás povzbudily a utvrdily ve víře, lásce i naději. Pokud budeme kráčet s pohledem upřeným na Krista a důvěřovat mu, neutoneme v bouřích tohoto světa a loďka církve popluje bezpečně dál až k břehům věčnosti, neboť za jejím kormidlem stojí ten nejlepší kapitán, i když se nám někdy zdá, že rozbouřenými vodami tohoto světa plujeme jakoby sami, bezmocní a bezradní.

Děkovnou bohoslužbu podle Liturgie K. Farského zahájil br. biskup brněnské diecéze Juraj Jordán Dovola, její první část pak vedl místní farář br. J. B. K. Lauko a eucharistickou část pak opět br. biskup. Radost ze společenství v nás umocnila návštěva sester a bratří z okolí, zejména z NO v Havlíčkově Brodě. Po bohoslužbě pokračovaly družné rozhovory u bohatě prostřeného stolu...

NO v Třebíči v dnešní době patří k menším obcím co se týče počtu členů, ale ti, kdo přicházejí do společenství každou neděli, tvoří rodinu, kde vládne radost, láska, obětavost a porozumění. Jako duchovní jsem Pánu Bohu vděčný za toto společenství. Společenství je tak impulzem i navenek, k pozvání těch, kteří jsou za „hradbami církve“. Máme otevřené srdce ke všem přicházejícím a hledajícím. S pohledem upřeným na Krista a v modlitbách máme naději na obnovu a rozšíření společenství, ale nesmíme zapomínat na to, že ta každodenní obnova

v Duchu sv. se musí uskutečňovat nejdříve v nás samých. Při vzpomínce na začátky naší NO se v mé mysli znovu a znovu vynořují moudrá slova našich otců: Snažit se naplňovat všechno Duchem Kristovým. Ta slova jsou stále aktuální. Když založíme život na Kristu, máme naději, že to, co děláme a o co se snažíme, má smysl i cíl. Pokud je živý Kristus uprostřed nás, nemusíme se obávat budoucnosti. To nám pokaždé připomíná i velký nápis tyčící se nad křížem v oltářní části sboru: „Kristus prostřed nás.“ V této živé naději vyprošuji Boží požehnání pro NO v Třebíči.

Za NO v Třebíči
farář Ján Brian Kenneth Lauko

Společná bohoslužba

Dne 20. 8. se uskutečnila nedělní bohoslužba za společné účasti náboženských obcí Nový Bor a Česká Lípa. Bohoslužba se konala na Svojkově v Modlivém Dole. Toto setkání se uskutečnilo zásluhou sestry Marie Truncové a jejího manžela, který doprovázel na klávesy.

Tímto jim rada starších v Novém Boru děkuje za nevšední zážitek.

Za NO Nový Bor
Bohuslava Gajdušková

Úča musí pryč

Podzim v 5. třídě základní školy, kde se sešlo pět rodičů dětí a očekávají jejich třídní učitelku.

Emoce vřou, v prvním pololetí se známky dětí rapidně zhoršily, atmosféra ve třídě je špatná, navíc děti po pololetí čekají přestupové zkoušky na osmiletá gymnázia. Kdo za známky nese zodpovědnost? Samozřejmě učitelka! A proto je nutné ji ihned odvolat. Pět rodičů je pět rozdílných charakterů – zatrpklý nezaměstnaný, ambiciózní ranařka, nerozhodná intelektuálka a manželský pár v krizi, navíc vykořeněný přestěhováním do místa školy kvůli práci. Učitelka však nedává svoji kůži zadarmo – nastaví rodičům zrcadlo a ukazuje se, že jejich děti jsou různým způsobem problémové a zdrojem nepokojů ve třídě.

Není moc dynamických komedií s překvapivými dějovými zvraty a brilant-

ním slovním humorem, jež se týkají problému, který znají snad všichni rodiče, totiž základní školy. Autor má dar odposlechnout reálné konflikty a zpracovat je do komických situací, odlišných typických charakterů a vtipně úderných replik, kde se rodiče rozhodně nešetří.

Aktuální hořká komedie volně svými motivy upomínající např. na úspěšnou

komorní černou komedii *Bůh masakru* měla premiéru v lednu 2010 v Staatsschauspiel Dresden, od té doby se dočkala jenom v Německu desítek inscenací – doslova hit posledních let se z ní stal především na severu Německa, svým ožehavým tématem učitelé/žáci/rodiče a svojí formou dynamické komedie již míří i do ostatních evropských zemí.

Režie Thomas Zielinski. V divadle Mana uvádí hru Divadlo Verze jako stálý host divadla od sezóny 2017/2018.

Kdy hrajeme:

- Čtvrtek 14. 9. v 19.30 hodin
- Neděle 1. 10. v 19.30 hodin
- Pátek 10. 11. v 19.30 hodin
- Čtvrtek 21. 12. v 19.30 hodin

Z programu divadla Mana v Husově sboru v Praze - Vršovcích

- 12. 9. - 19.30 h - Červený Kukuš aneb sorry jako! Vyprávění o malém chlapci, co se chtěl stát králem a na vrchol šel přes mrtvolu.
- 13. 9. - 18.30 h - Pocit života. Básně R. M. Rilkeho a S. Plathové. Vstup zdarma.
- 14. 9. - 19.30 h - Úča musí pryč. Kdo za známky nese zodpovědnost? Samozřejmě učitelka! A proto je nutné ji ihned odvolat.
- 16. 9. - 10.00 h - Zažít město jinak. Celodenní akce v divadle i okolí. Dětská představení, dílny aj. Vstup zdarma.
- 19. 9. - 19.30 h - Marta Töpferová + Čarokraj. Deváté CD Marty Töpferové „Tento svět“.
- 20. 9. - 19.30 h - Jméno. Brilantní komedie podle nejlepší francouzské tradice.

- 21. 9. - 19.30 h - Nesmrtelní 2095. Již 95 let se schází skupina bývalých spolužáků ze základní školy...
- 22. 9. - 19.30 h - Večeře pro čtyři ruce. Komedie o fiktivním setkání Bacha z Händlem v roce 1747.
- 25. 9. - 19.30 h - Temná je noc / Terezie z Lisieux: Můj bratr Nietzsche. O fiktivním setkání mladičké Terezie z Lisieux a životem zklamaného Friedricha Nietzscheho.
- 26. 9. - 19.30 h - Vršovice jsou zlatý, řek' tatínek... Dramatizace autentických vzpomínek na dětství ve Vršovcích.

Kontakt: Mana, Moskevská 34/967, Praha 10 - Vršovice; www.vrsovickedivadlo.cz; tel.: 731 100 059

Církev československá husitská společně s obcí Čejetice a s Armádou České republiky, zastoupenou 25. protiletadlovým raketovým plukem „Tobruckým“ Strakonice

Vás při příležitosti 593. výročí smrti Jana Žižky z Trocnova

**srdečně zvou na setkání
u Památníku Jana Žižky z Trocnova v Sudoměři
v sobotu 7. října 2017 od 14.30 hodin,**

které se koná pod záštitou Mgr. Ivany Stráské, hejtmanky Jihočeského kraje

NAD PÍSMEM

Ježíšův přístup k chybučím

Mt 18,15-20

„Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď. Jestliže ani je neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi. Opět vám pravím, shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“
(Mt 18,15-20)

Milé sestry a milí bratři, text na dnešní neděli z evangelia Matoušova bývá vykládán jako zárodek církevního řádu či pravidlo pro církevní kázeň. Tomuto výroku předchází podobenství o ztracené ovci, zaměřené na odpouštění. Ježíš doporučuje svým učedníkům přístup k chybučím bratrům a sestrám sice důsledný, ale vždy ve víře, v dobrotě, s laskavostí. Na jedné straně zdůrazňuje stírání rozdílu mezi dobrem a zlem, pokud by se jakákoli špatnost ve společenství přehlížela, ale nepřije si, aby viník byl poškozen. Ježíš radí nejprve se pokusit chybučícího pokárat v soukromí a domnívá se, že pokud dojde k nápravě, bude to zisk - jak pro společenství věřících, tak i pro oba účastníky rozpravy.

Každý z nás měl nepochybně osobní trpkou zkušenost, jak pomlvy za zády a všelijaké pokřivené smyšlenky mohou člověku způsobit velké nepříjemnosti a problémy, nehledě na velkou bolest v srdci, spojenou s pocity křivdy. Níže citované verše z listu apoštola Pavla Galatským vypovídají též o sebekritice a diskretnosti.

Ježíšovo naučení pokračuje dalšími třemi fázemi – pokud nepomůže soukromá bratrská domluva, mohla by k nápravě vést přítomnost dvou nebo tří svědků. Když ani to nevede k nápravě dotyčného, pak už nezbývá, než celou věc předložit k projednání církvi. O církvi Ježíš hovoří jako o konkrétní organizované instituci s metodami kázně. Pak už ovšem nezbývá, než s nenapravitelným hříšníkem jednat jako s pohanem či celníkem. Tento výrok poukazuje na základ v židovském prostředí tehdejší Palestiny. Pohané a celníci byli chápáni jako hříšníci, a proto jediné a poslední, co lze pro dotyčného udělat, je podobně jako za nepřátele se za něj modlit.

Apoštol Pavel, který hovoří k náboženským obcím již v období helénistickém, navrhuje též postup. V jeho listu Galatským můžeme číst: „Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení. Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. Myslí-li si někdo, že je něco, a přitom není nic, klame sám sebe. Každý ať zkoumá své vlastní jednání; pak bude mít čím se chlubit, bude-li hledět jen na sebe a nebude

**Hospodine, prosíme o dar tvého Ducha pravdy,
moudrosti a světla,**

**abychom slova Kristova naučení dokázali plně pochopit
a uskutečňovat je v životě osobním
i v našich náboženských obcích a celé církvi.**

se porovnávat s druhými.“ (Ga 6,1-4)

Pavlova slova jsou praktickým výkladem ze života prvotní církve pro moudrý Ježíšův přístup k osobním citlivým záležitostem ve společenství věřících. Neškodí se nad nimi hlouběji zamyslet. V současné době, která se v mnoha ohledech po naší lidské stránce k lepšímu rozhodně nezměnila, mohou přinést užitek pro naše sbory i pro nás samotné.

„...shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“

Závěrečné dva verše našeho dnešního čtení z Matoušova evangelia, z nichž poslední zpíváme v naší liturgii při zpřítomnění Ježíšovy poslední večeře, nás odkazují na starozákonní a židovskou tradici. Výrok Mišny zní: „Jestliže dva sedí pohromadě a slova Zákona jsou mezi nimi, přebývá mezi nimi i šechina.“ Toto znamení Boží přítomnosti v nové smlouvě představuje sám živý přítomný neviditelný Kristus. Matoušovo pojetí církve jako těla Kristova, v němž on sám přebývá svým duchem, je blízké nauce apoštola Pavla. Matouš je vyjadřuje slovem Immanuel – Bůh s námi! Amen.

Alena Tučková

14. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Blaze národu, jemuž je Hospodin Bohem, lidu, jež si zvolil za dědictví. Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechn jejich zástup.

ŽALM 33,12.6

První čtení: Ezechiel 3,7-11

Tužby pro dobu po Duchu svatém (III):

2. Abychom v našich srdcích sobectvím a pýchou oheň Kristovy lásky nezhášeli, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom pokornou a oddanou službou Bohu a bližním stali se bohatými ve víře, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, dej, ať v tebe věříme celým srdcem, neboť ty se stavíš proti pyšným, důvěřujícím ve vlastní sílu, ale nikdy nezapomínáš na své věrné, jejichž chloubou je tvoje milosrdenství. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Římanům 13,8-14

Evangelium: Matouš 18,15-20

Verše k obětování: Daniel 9,17.19

Verše k požehnání: Žalm 42,2-3a

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti za svaté dary chleba a kalicha. Dej, ať v nás působí jako lék proti hříchu, abychom byli v nitru uzdraveni a obnoveni pro věčnost! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 14, 46, 48, 53, 78, 115, 172

Jaké děti se rodí, to v moci žádného není. Ale aby dobrým vedením na dobré vyšly, to v moci naší jest. Neboť moudrý štěpař jakoukoli pláň vezme, hledí ji vést, aby z ní štěp byl.

Jan Amos Komenský

Jak jsem vyučoval děti náboženství

Po roce 1989 se naskytlá příležitost vstoupit do škol a vyučovat nepovinný předmět náboženství. Určité období se zdálo být velmi příznivé. Lidé byli přitahováni dříve zapovězenými a neznámými náboženskými tématy a děti chtěly poznávat Bibli a její příběhy. V té době jsem vyučoval děti na Semilsku a Turnovsku v několika školách a skupinkách. V hodinách jsme postupně probírali biblické příběhy ze Starého a z Nového zákona.

Když jsme si v jedné škole na sídlišti v Turnově s dětmi vyprávěli o Adamovi v ráji, zeptal jsem se jich, které místo se nazývá „ráj“. Děti mlčely. Napověděl jsem jim: „No přece... Český ráj.“ Odpověděly udiveně: „To nevíme, to jsme neslyšely.“ Následující sobotu jsme se s žáky vydali na výlet a mohli jsme tak obdivovat přírodní krásy Českého ráje, které se nacházely v jejich blízkém okolí. S vyučováním mají totiž být spojeny i různé aktivity s dětmi včetně výletů do přírody.

Děti v hodině měly vždy opakovat příběh, který jsem jim vyprávěl. Někdy se děti ve svém převyprávění příběhu nebo odpovědích na otázky nedržely přesně formulací z Bible, ale vyjadřovaly obsah a smysl svými slovy. Například jedna dívka, když jsem se jí zeptal, jak vyjadřoval Jan Křtitel pokoru vůči Ježíšovi, odpověděla: „Nemůžu mu rozvázat ani tkaničky na botách.“

Mladší děti rády kreslily do svých sešitů biblické postavy a motivy. Předkreslil jsem jim vždy obrázek vycházející z příběhu z Bible na tabuli a ony se pak předháněly, kdo jej bude moci vybarvovat barevnými křídami.

Do škol jsem si s sebou vozil kytaru a děti za doprovodu hudebního nástroje rády zpívaly písničky. Písni jsme také vyučování zahajovali, neboť se tím rozjaření žáci zklidnili a začali se soustředit i v odpoledním čase. Oblíbený byl zpěvník „Bud' tobě sláva“, vydaný Českobratrskou církví evangelickou, který obsahuje řadu pěkných písniček, ale i barevné obrázky. Děti z hodin náboženství byly zvyklé na rychlejší rytmické spirituály a nové křesťanské písně. Když přišly poprvé v neděli na bohoslužbu do sboru, kam jsem je pozval, byly překvapeny způsobem našeho zpěvu. Některé se i pochechtávaly. Vysvětlil jsem jim, že jsou to písně již velmi starobylé a že vznikly před mnoha stoletími, a také, že varhaník jindy hraje přece jen poněkud rychleji.

Známky na vysvědčení z nepovinného předmětu náboženství jsem dával buď jedničku, nebo dvojku. K tomuto předmětu nelze nutit, ale náboženská výuka předpokládá vzbudit u dětí zájem a přibližovat jim obsah Bible a křesťanství poutavě a trpělivě. Stará moudrá pedagogická zásada říká, že „neúspěch žáka je především neúspěchem učitele.“

V současných podmínkách vyžaduje práce s dětmi hledání nových způsobů vyučování. Obtížné je děti získat, vytvořit skupinku ve škole či ve sboru a pak udržet jejich zájem. Přesto je důležité se o to vždy znovu pokoušet a hledat vhodné způsoby a metody, jak dětem živě předávat poselství z Bible, které je duchovní a etickou hodnotou pro celý život.

Tomáš Butta
bratr patriarcha

• Nemyslím, že celou úlohou je psát a kreslit něco pro děti. Tou celou úlohou teprve je - dětské duši skutečně rozumět. To ovšem není dáno každému. I v literatuře pro děti, tak jako v té vyšší, je jenom několik opravdu klasických knih. Ty ovšem nevznikaly jen z literární nebo výtvarnické hravosti ani z tendence, nejspíše však z lásky k dětem, k jejich duši, k jejich světu.

Josef Čapek

• Když vidím malé děti od čtyř do pěti let nahoru, tak mě u nich překvapuje ta frenetická potřeba jazyka, jak

milují slova, jak jsou šťastné, když najdou nové slovo. Myslím tedy, že dětská literatura má mít ten nejbohatší a nejkypřejší jazyk. Odnese-li si dítě málo slov z dětství, bude jich znát málo po celý život. To je pro mě problém dětské literatury. Dát dětem co nejvíce slov, představ a schopností vyjadřovat se - pamatujte si, že slova jsou myšlenka, celý duševní fond.

Karel Čapek

Kresba Josefa Čapka Rybníček z výstavy Nespátříte hada v Oblastní galerii Liberec v lednu t. r., foto Jiří Thýn

Příběhy

Děti rády poslouchají příběhy. A nemusí to nutně být příběhy se složitou a gradující zápletkou, kde nebude nouze o překvapivé a nečekané zvraty. Takové příběhy si samozřejmě také rády poslechnou, ale vezmou zavděk i podstatně jednoduššími příběhy, které o to víc ponесou ráz autenticity. Uvědomuji si to pokaždé, když se večer loučím se svými staršími dětmi před usnutím, že skoro pokaždé od nich slyším: „Povídej nám ještě něco, řekni nám nějaký příběh.“ A sebekriticky přiznám, že nejednou jejich přání oslyším, protože už se mi nechce nic vyprávět, pospíchám za svými zájmy, a tak raději řeknu: „Už je pozdě, povím vám to jindy...“, ale to jindy bývá zpravidla za hodně dlouhou dobu, nebo jen čas od času.

Je to chyba, odpírat dětem příběhy. Děti na ně čekají, touží po nich, a pokud jim nepovíme my ty svoje, uslyší od jiných jiné příběhy, které budou utvářet jejich osobnost, jejich život.

Vzpomínám si, jak jsem jako dítě miloval, když nám před usnutím maminka vyprávěla o svém dětství v Želivu, po ní převzala roli vypravěčky moje prababička. Ta se díky své dlouhověkosti dostala ve svých příbězích až na konec devatenáctého století. Troufám si říct, že její vypravěčská erudice stojí za celou řadou mých charakterových vlastností a zájmů, které jsem díky tomu, za pomoci jejích příběhů, sám pro sebe objevil a získal. A přitom se nejednalo o příběhy nijak převratné, za svůj dlouhý život nedocestovala dál než na Moravu. Byly to příběhy třeba o tom, jak ji plísnila paní, u které sloužila jako služebná, že neotřela důkladně prach na stínidle lampy, že její měsíční výsluha činila přesně dvacet korun, a jaké to bylo, když poprvé na trhu na Tylově náměstí v Praze, kam přijela jako mladé děvče z vesnice kdesi od Králového Hradce, poprvé uviděla prodávat ovoce, které do té doby neznala: „za dva po dvou“, prodávala trhovkyně na Tyláku „ty pěkný pomeranče“, a chudák moje prababička, dívka tehdy ani ne dvacetiletá, si o jejich chuti mohla nechat jenom zdát, protože zaplatit za ty dva oranžové plody desetinu měsíční mzdy považovala za přehnané.

Dnes lituji, že jsem nebyl v poslouchání pozornější, ale díky Bohu alespoň za to, co v mé paměti zůstalo. Chci nás všechny, ale na prvním místě sám sebe, povzbudit k tomu, abychom se nebáli vyprávět svým dětem naše životní příběhy, obyčejné věci, třeba jaké

to bylo, když jsme přišli první den do školy, jak jsme si hráli jako děti, co nás zajímalo a čemu jsme se věnovali, když jsme byli v jejich věku. A protože nyní sám jako rodič na vlastní kůži zakouším, jak je to těžké vyšetřit na něco takového u vlastních dětí náležitý čas, utěšuji se, že co nestihnou u nich, třeba mi Pán Bůh dopřeje u vnoučat, a dlouhověcí mezi námi si mohou myslet i na pravnučata. Role prarodičů často spočívá v tom, dopovědět potomkům svých dětí něco z vlastního životního příběhu, při vědomí, že mnohé z něj jsme svým dětem říci nestihli.

Děti se učí nápodobou, odezírají nám ze rtů, mají nás přečtené v tom dobrém i špatném. Jedním z těch důležitých životních příběhů by měl být pro křesťana i příběh jeho víry. Nemám na mysli příběhy z biblické dějepřevy čtené nebo vyprávěné dětem před spaním. I ty mají samozřejmě své opodstatnění a místo ve výchově k víře, ale myslím autentická svědectví o tom, jak se moje vlastní víra utvářela, co ji formovalo, k čemu mě vedla, jak jsem ji zažíval v různých etapách života. Pochopit svou víru jako jedinečný a neopakovatelný příběh mého setkání s Bohem v Ježíši Kristu. Hovořil jsem na toto téma v klubu Awana v souvislosti s tím, co to je a jak vznikala Bible. Říkal jsem, že bychom k Bibli neměli přistupovat jako k sbírce posvátných textů, které jsme obdrželi přímou linkou z nebe, ale na prvním místě jako k originálním příběhům lidí, kteří zažili své setkání s Bohem a jak toto setkání změnilo jejich život. V tomto smyslu každý z nás svým životem píšeme svůj nový a jedinečný příběh víry, který už nemá šanci vepsat se do Bible, ale můžeme ho vepsat do mysli a vzpomínek svých nejbližších.

Za své vlastní děti bychom se měli pravidelně modlit – to na prvním místě, měli bychom je zvát do společenství, kde víru sdílíme s ostatními křesťany, pokud je k tomu příležitost, pěstovat v nich „návyk“ na kostel ve smyslu pravidelného rytmu, který je harmonizován naším vcházením do církve, a zas a znovu vyprávět: příběh o tom, kde a v čem se můj životní příběh setkává s Ježíšovým.

Myslete na to, bratři a sestry, že na prvním místě kážu sám sobě, až potom zahlédám něco z vašich příběhů. Nebojme se v každé situaci znovu a znovu začínat tak, že do svého životního příběhu pozveme někoho druhého, že ty úžasné věci, které nám Pán Bůh učinil a stále činí, nenecháme sami v sobě, ale podělíme se o ně.

David Frýdl (www.husuvsvbor.cz, red. zkráceno)

- Ne mistrovství, ale tajemství je to, co dělá vysoké umělecké dílo.

Josef Čapek

- I dnes jsem dítě, které má svůj tajný svět.

Karel Čapek

- Bože, jak jednoduchý recept na šťastný život - to, co děláme, dělat z lásky k věci.

Karel Čapek

- Osobnost se buduje z určitého, jedinečného souladu a nesoúlady s okolním světem.

Josef Čapek

- Ty děti si ustavičně hrají: nikdy toho nebyly a nebudou naabaženy a též já nikdy toho nebudu syt. Hledám tu jednu dětskou písničku, kterou jsem si trochu zapamatoval ze svého vlastního dětství: zaznívá mně z keře, teď od meze, od silnic a od chalup, pak zase z trávy. Nikdy s tím nebudu hotov, nikdy se mně nezdá dost úplná a čistá: byla to sic velmi prostá písnička, ale dovedla obsáhnouti a naplniti celý svůj malý vesmír. Josef Čapek

Kresba Josefa Čapka z výstavy Nespatříte hada v Oblastní galerii Liberec v lednu t. r., foto Jiří Thýn

Co rádi čtete?

Tentokrát bych vám, děti, ráda doporučila knihu spisovatelky Kate Di Camillo, kterou nazvala „Příběh o Zoufálkovi aneb vyprávění o myšákově, princezně, troše polévky

poslouchá hudbu, sám od sebe umí číst a co je nejhroší – zamiloval se do princezny Hrášky a milvil s ní! Dělá své myší rodině velké starosti, ba co víc, osudu, svou matku naplňuje jen deziluzí

(je to Francouzka a slovo deziluze patří k jejím nejoblíbenějším) - proto mu také dala jméno Zoufálek. Když byla míra trpělivosti s tímto troufalcem, který si dovolil být jiný než ostatní, překročena, rozhodne se nakonec myší komunita potrestat jej tím, že jej pošle do hradního sklepení, ke krysám, kde jej čeká jistá smrt...

Zde Zoufálek potká žalánika Řehoře a také krysáka Šerosvita, zvaného Rosvit, který žije v temnotě, ale horoucně touží po světle. Objeví se tu také hloupoučká služebná Drobinka Sviňka a další hrdinové. Jak to všechno dopadne, vám ovšem neprozradím – přečtěte si to sami!

Tento poetický a zároveň napínavý příběh o statečnosti malého myšáka, který se liší, ilustroval Timothy Basil Ering a vyšel v nakladatelství Albatros v roce 2007.

a špalce nití“.

Zoufálek je malý myšák, menší, než by měl být, s většíma ušima, než by měl mít, a celý je vůbec nějaký zvláštní. Místo hledání drobečků raději

A co vy? Přečetli jste během prázdnin nějakou pěknou a zajímavou knížku? Napište nám o ní, ať ji můžeme doporučit i ostatním dětem!

Jana Krajčířiková

Řešení osmisměrky ze strany 3: Aby vás škola bavila.

CESTA

Chodíte na náboženství?

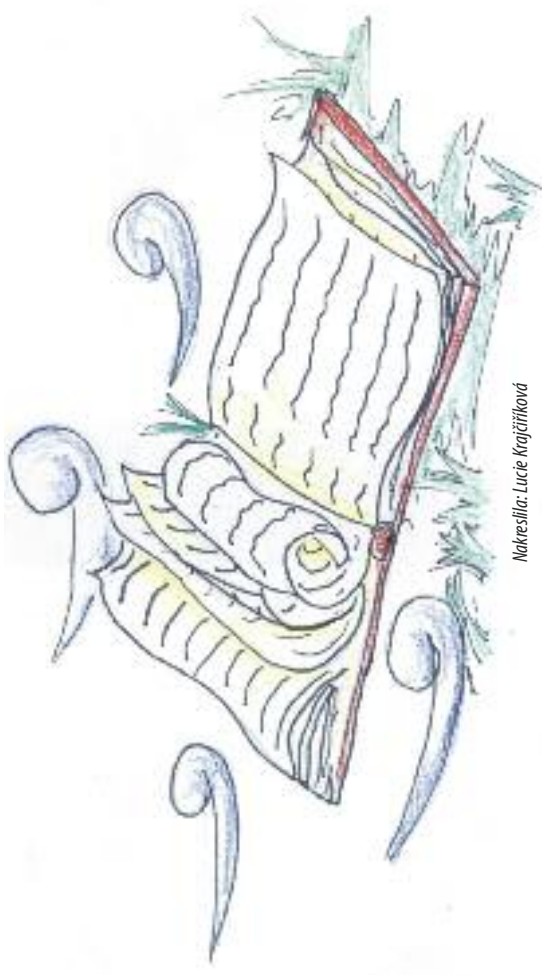
Chodíte, děti, na výuku náboženství? A scházíte se ve škole nebo ve sboru? Kdo vás učí – sestra farářka, bratř farář nebo někdo jiný? Kolik se vás schází? Co všechno spolu děláte? Podnikáte spolu také něco dalšího – třeba výlety nebo letní tábory? Bavi vás to?

To je ale otázek, že? Budeme mít velikou radost, když se vám bude chtít a něco nám

o svých setkáních napíšete. A teď v září je určitě ten nejvhodnější čas pozvat mezi vás i další kamarády. Protože když vás bude víc, určitě budou vaše schůzky nad Bibli ještě zajímavější a zábavnější!

Přejeme vám co nejuspěšnější start do nového školního roku, abyste se učily jen samé zajímavé věci a ve škole vás to co nejvíc bavilo!

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

Modlitba

Prosíme tě, Pane Bože, za všechny děti, které v září opět zahajují školní rok. Prosíme, aby je škola bavila a chodily do ní s radostí, aby zde měly co nejvíc kamarádů a dobrých učitelů. Prosíme také za všechny učitele, kteří děti a mladé lidi připravují na další život. Prosíme, dávej jim sílu a inspiraci, aby je jejich práce těšila.

Amen

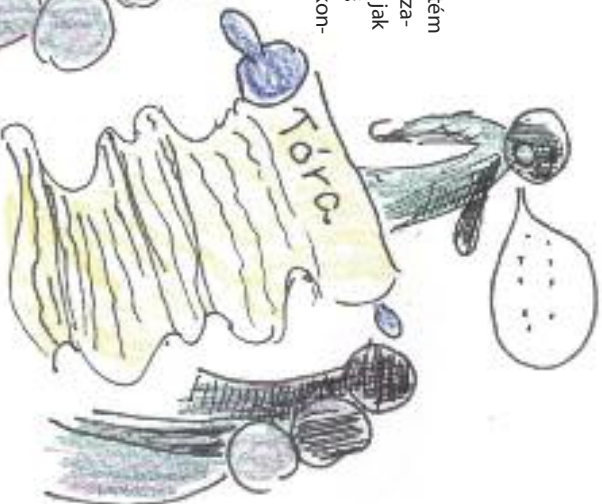
Povolání u Bibli 11. Učitel

V Bibli je za učitele označován především ten, kdo vyučoval ve víře, seznamoval lidi s tím, jaký je Bůh, co po lidech žádá a jak o ně pečuje. Pro izraelský lid byli učitelé velmi důležití, protože židovský Zákon, Tóra, je velmi obsáhlý a složité. Podle toho se jim také říkalo zákoníci. Učíté znáte příběh z druhé

kapitoly Lukášova evangelia o dvanáctiletém Ježíši, který se ztratil svým rodičům v Jeruzalémě, a po třech dnech jej našli v chrámu, jak moudře roznlovává s učteli. Dospělý Ježíš však zákoníky často káral pro jejich nedokonalost, řekl: „Proto číňte a zachovávejte všechno, co vám řeknou; ale podle jejich skutků nejednejte: neboť oni mluví a nečiní.“ (Matouš 23:3)

Jeho cílem nebylo Zákon rušit, ale ukázat, že mnohem důležitější než dodržování jednotlivých nariadení Zákona je láska k Bohu a ke všem bližním, která by měla být určující pro všechno, co děláme. Učitelské povolání není vůbec

snadné. Apoštol Pavel řadí dar učít mezi dary Ducha svatého (První list Korintským 12,28). V Bibli také najdeme upozornění na špatné učitele – proroci například varují před falešným učením pohanů a před jejich modlami (např. Abakuk 2,18-19). Podobně apoštol Pavel sám učitel (Druhý list Timoteovi 1,11), ve svých listech nabbádá své žáky, aby si dali pozor na falešné učitele. Proto je nejlepší spoolehnot se na toho největšího učitele, kterým je pro nás samotný Bůh. V knize Jób například čteme: „Hle, jak nedostupný je Bůh ve své síle! Kdo je učitel podobný jemu?“ (Jób 36,22). Ježíš také říká: „Váš učitel je jen jeden, Kristus“ (Matouš 23,10)

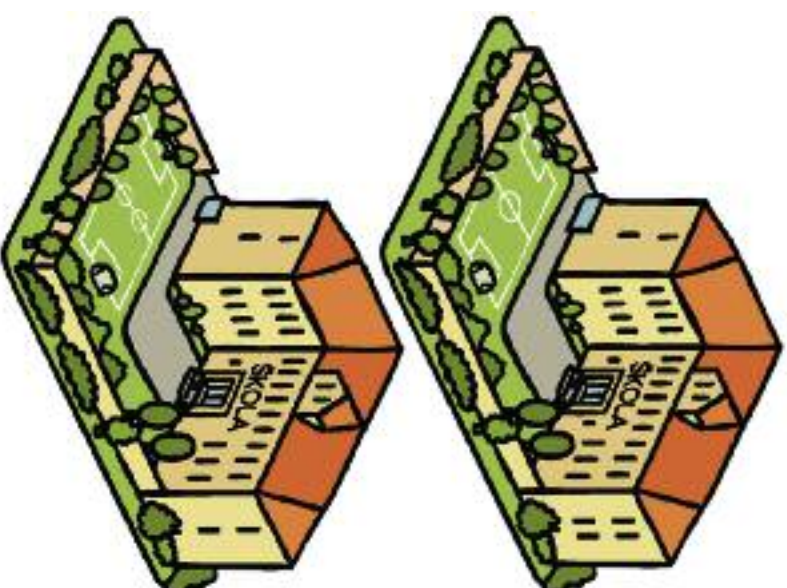
JK

Nakreslil: Lucie Krajčířková

2

Soutěž o tři knihy

Určité pro vás, děti, nebude těžké najít pět rozdílu mezi těmito dvěma obrázky. Rychle nám své řešení pošlete na adresu redakce nebo e-mail jana.krajcirkova@cssh.cz, ať tři z vás můžeme odměnit knižkou. Jména výherců se dozvíte v listopadovém čísle Cesty.

Blahopřejeme výherci soutěže z červencového čísla (tajenka: Bible)

– zřejmě jste všichni byli o prázdninách příliš zaneprázdnění, protože je jen jeden © a je jím František Jindra z Příbrami.

7

Jak to bylo ve skutečnosti

O Popelce

Podívejme se na pohádku o Popelce, je to příběh se skutečně dobrým koncem. Nikdo nezemřel ani nic neztratil, jen Popelka získala manžela a korunu. Jistě, její sestra Dorotka přišla o šanci stát se královnou - alespoň v tomto království ano. A její matka, ta samozřejmě nesutečně zuřila.

Pravdou ale je, že byla jediná. Dokonce i samotná Dorotka měla na svou nevlastní sestru vztek jen krátce. Brzy se změnil spíš v sebelibost a zoufalství. Navíc ji dost vyděsila agrese její mamá, která si začala vylévat zlost na ni samotné. Dorce došlo, jak je matka ve skutečnosti zlá, a plně pochopila neštěstí a následnou úlevu své nevlastní sestry.

S myšlenkou, že pro matku znamená jen šanci na obrovské jmění a královský titul, utekla do zámku. Na kolenou a se slzami v očích prosila čerstvou královnu tak dlouho, dokud se nad ní Popelka nešiftovala. Tak našla nový domov. Sebelibost sice zmizela, ale smutek zůstal.

Její dříve nezdravé sebevědomí najednou kleslo na nulu, hlavně pro její velké nohy. Zašla si tedy k nejlepšímu doktorovi v království a dala si nožky zmenšit. Doktor

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

podotkl, že nic podobného ještě nezažil. Když Dorotka spatřila částku k zaplacení, pochopila proč. Nicméně její smutek se náhle změnil ve vidinu příležitosti. S doktorem se rychle dohodla a zaměstnala ho ve svém novém salónu krásy, doplněném i o možnost podobných zkrášlovacích operací, jakou právě provedl na ni. Postupně svůj podnik rozšířila i o obchod, ze kterého se brzy stalo nákupní centrum s názvem Popelčiny střevíčky. Za pár let měl již více poboček a nakonec začala vyvážet i do jiných království. Popelku používala jako módní ikonu a později začala spolupracovat dokonce i se samotnou Sněhurkou, hvězdou sousedního království a nejhezčí ženou světa. Následně ovládla trh s kosmetikou a plastickou chirurgií si dala patentovat. Nakonec se jí splnil i sen stát se princeznou, protože se provdala za jednoho z mladších bratrů prince.

Takže v pohádce o Popelce je spokojen naprosto každý, až na macechu, která si však ztrátu obou dcer zavinila sama.

Lucie Krajčířiková

„Učitelská“ osmisměrka

V	A	Y	D	L	E	T	I	Č	U
B	Y	Y	P	A	T	E	S	T	P
Y	A	U	V	A	L	Á	Z	R	O
T	D	S	Č	U	M	K	O	Š	M
I	Í	K	B	O	O	C	Ý	K	Ů
Š	Ř	A	N	U	V	I	O	V	C
E	T	L	Š	I	A	Á	C	B	K
S	A	E	Č	V	H	I	N	Á	Y
L	N	I	Y	R	H	Y	A	Í	Ž
Í	T	Y	D	A	L	K	Í	Ř	P

hry
knihy
mapy
pomůcky
procvičit
příklady
sešity
tabule
test
třída
učitel
výklad
vyučování
zkoušení
žáci

Správné řešení si můžete ověřit na straně 8.

Moc děkujeme za krásný obrázek opuncie, který nám poslal Václav Kovalčík ze Zlína.

Čtenářka

Nebe modré, slunko září,
Verunka čte v slabikáři.
Větrík, malý nezbeda,
do knížky jí nahlédá.

„Přiliš spěcháš, milý vánku,
obrátil jsi rychle stránku.
Běž si raděj za ptáčky,
zkuste si hrát s obláčky.“

Nech už být ty moje
stránky,
hraj si třeba na varhánky,
zpívej s kosy o závod
nebo jim hraj doprovod!“

Zdeněk Svoboda

Nejmilejší učitelka

„Tak co, Honziku, už máš připravené všechny věci do školy?“ zeptala se večer babička.

„Ale jo,“ opáčil trochu otráveně Honza.

„Škoda, že nejsou ještě prázdniny.“

„Copak není aspoň něco, na co by ses do školy těšil?“ zajímala se babička.

„Babi, neřkej mi, že ty ses do školy těšila,“ vrtěl hlavou Honza.

„Možná mi to nebudeš věřit, ale těšila.

Měla jsem totiž obrovské štěstí na učitelku. Měli jsme ji na prvním stupni, takže nás učila všechny předměty – češtinu, matematiku, přírodovědu, vlastivědu, výtvarnou výchovu, tělocvik... Byla moc hodná a laskavá a uměla učit velmi poutavě. Vždycky, když nám něco vykládala, bylo to jako napínavé vyprávění. Celá třída ani nedutala. A dávala nám názorné příklady – jako Komenský. Když jsme se třeba učili něco z dějepisu, vzala nás na výlet na místo, kde se ta událost odehrála. Přírodovědu jsme zase dost často probírali na školní zahradě nebo v nedalekém lese. Taký moc ráda zpívala a naučila nás spoustu písniček. Hlavně ale byla velice statečná, což ji bohužel potom stálo místo.“

„Oni ji vyhodili za to, že byla statečná?“ nechápal Honzik.

„To víš, tehdy za komunistů lidé nebyli tak svobodní jako dneska. Nemohli vždycky říkat to, co si opravdu mysleli. A na učitele se obzvláště dohlíželo, aby dětem neukládali do hlav nějaké „podvráté myšlenky“. Ale naše paní učitelka – trvala na tom, že ji máme oslovovat takto, nikoliv soudružka učitelka, jak se tehdy vyžadovalo – se nikdy nebála říkat nám věci na rovinu. A nebála se ani postavit se proti rozhod-

nutí vedení školy, když s ním nesouhlasila.

Vzpomínám si třeba, že přestože se na škole nesmělo vyučovat náboženství, šla osobně za bratrem farářem a pozvala ho, aby nám před Vánocemi vykládal

o narození Ježíše. Musela pak kvůli tomu do ředitelny a měla z toho problémy.“

„A za co ji vlastně vyhodili?“ zajímal se Honza.

„To bylo v roce 1968. Nějakou dobu před tím to vypadalo, že by se situace u nás mohla trochu zlepšit, ta atmosféra věčného kontrolování, kdy skoro nikdo nikomu nemohl věřit, se trochu uvolnila,

lidé měli pocit, že přichází větší svoboda.

Jenže některým komunistům se to nelíbilo, a tak sem pozvali ruské tanky. Tvrdili nám, že je to pro naše dobro, ale paní učitelka nám tehdy jasně řekla: – Děti, Rusové sem vtrhli, aby nás připravili o svou

bodu. – A za to přijíší o práci. Musela pak jít do továrny, a protože už nebyla nej-

mladší a byla taky nemocná, po pár letech odešla do důchodu a brzy nato umřela.

Chodily jsme ji s maminkou navštěvovat domů – měla takový malý domeček se zahrádkou – stále byla milá a usměvavá, ale ten úsměv už byl vždycky takový smutný...“

Babička se trochu zasnula, ale Honzik ji z toho rychle vytrhl: „A jak to dopadlo s těmi tanky? Byla válka?“

„Nakonec nebyla, ale ruští vojaři tu zůstali přes dvacet let – hlídali, aby snad někdo

zase nenapadlo toužit po nějakých

změnách. V roce 1989 to už ale uhlídat ne-

dokázali – komunisté padli a Rusové se konečně vrátili domů. A díky tomu se vy

dneska můžete učit věci tak, jak opravdu byly a jsou. A to není nic malého. A taky můžete mít znovu ve škole náboženství,

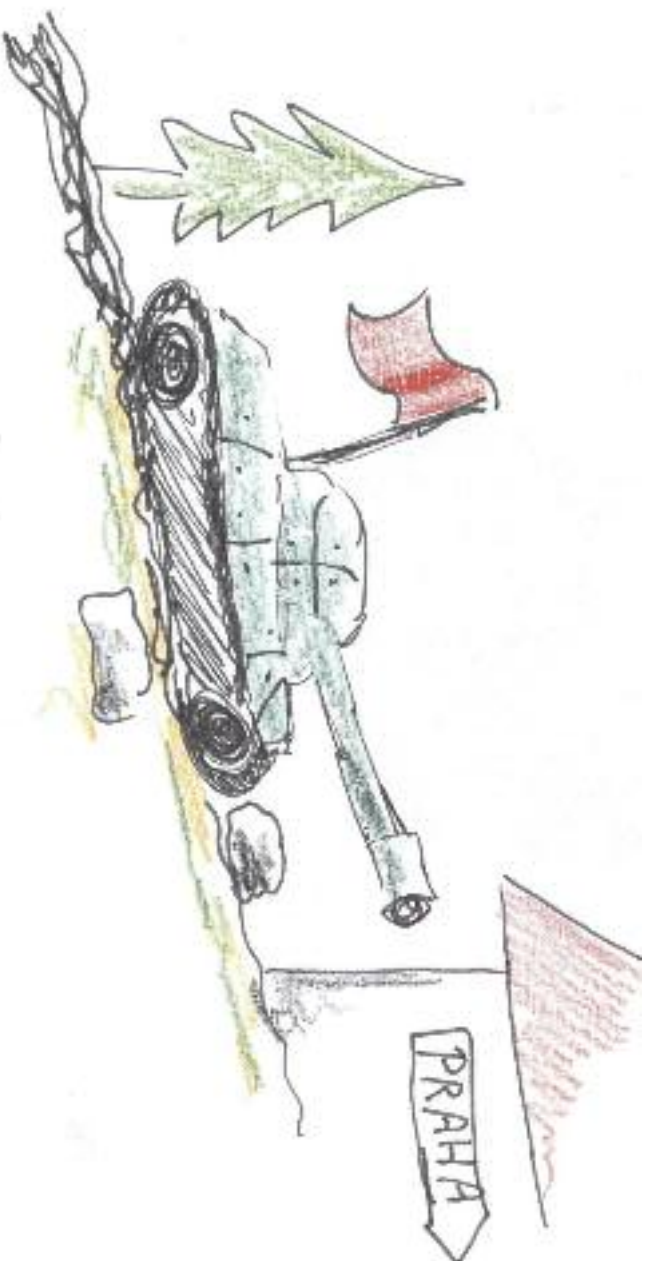
i když moc dětí o něj už dneska zájem nemá, protože jejich rodičům to už nic neřká.“

„No, z celé školy je nás osm,“ souhlasil Honza. „Ale mě to docela baví, občas jedeme třeba i někam na výlet...“

„Tak vidíš, že je něco, na co se můžeš do školy těšit!“ usmála se babička.

„Ale jo, ono by toho nakonec asi bylo víc,“ usmál se i Honza. „To jen že ty prázdniny vždycky tak rychle urečou!“

Jana Krajčírková

Nakreslila: Lucie Krajčírková

Reformace a vzdělávání

Většinou si představujeme reformátory Martina Luthera a další jako velmi přísné kazatele a jako nábožensky upnuté a horlivé postavy. Ale oni byli také velmi zdatní a zkušení učitelé a moudří vychovatelé. O jejich vzdělanosti není pochyb, neboť četli biblické texty v původních jazycích hebrejsky a řecky, běžně užívali latinu a měli velmi široký humanistický rozhled.

Reformátoři měli významný podíl na rozvoji školství. Byli autory učebnic a prosazovali zavádění všeobecného vzdělání, jak to vyslovil Luther ve své řeči v roce 1524 k radním pánům všech měst německé země, aby zřizovali a udržovali křesťanské školy. Jestliže se věnuje tolik prostředků do rozvíjení měst po hmotné stránce, má se podle Luthera investovat i do mladé generace a jejího vzdělání, neboť ona je tím největším bohatstvím. O rozvoj protestantského školství se velkou měrou zasadil Lutherův přítel a spolupracovník Filip Melancthon, který obdržel titul „Učitel Německa“ (praeceptor Germaniae).

Období reformace bylo spojeno s humanismem a renesancí. Zjednodušeně řečeno humanismus staví do středu člověka, v renesanci je objevený přirozený svět a v reformaci jako širokém náboženském hnutí je v centru Ježíš Kristus. Jakkoli byli reformátoři ovlivněni humanismem, jejich základním předpokladem a východiskem byla křesťanská víra. To souvisí i se vzděláním,

které má být pro reformátory především biblické a křesťanské.

Nejproslulejší učebnicí a nejčastěji vydávaným spisem Martina Luthera se stal jeho „Malý katechismus“ z roku 1529. Do Lutherovy smrti v roce 1546 byl jenom v němčině vytištěn více než šedesátkrát. Ačkoliv tridentský koncil zapověděl a odsoudil spisy Luthera a dalších reformátorů, v nové době je naopak i ze strany římskokatolických pedagogů toto dílo oceňováno jako velmi zdařilé. „Malý katechismus“ svou jednoduchostí, jasností a stručností podává srozumitelně pro děti i pro dospělé jádro křesťanské víry, života a zbožnosti.

Důvodem k sepsání této elementární příručky byla Lutherova nespokojenost a překvapení ze zjištění, jak v jeho době ve společnosti, která se označuje jako „křesťanská“, neznají ani mládež ani dospělí základní biblické texty a modlitby, jako jsou Desatera, Kréda a Otčenáš. Kriticky Luther viděl situaci, kdy kněží a kazatelé zanedbávají vyučování dětí a obecného lidu a věnují se jiným záležitostem, spíše světského charakteru. Z tohoto důvodu se rozhodl napsat příručku, ve které podává stručný výklad Desatera, Kréda a Modlitby Páně. Bez znalosti těchto tří základních textů by podle Luthera neměl nikdo ani přistupovat ke svátostem. Pro podrobnější vyučování vytvořil „Velký katechismus“. V českém překladu se v poslední době vyskytuje označování „Menší katechis-

mus“ a „Větší katechismus“, aby nedošlo k nedorozumění, že by tento spis byl „malého“ významu. Označení se týká rozsahu, a nikoli hodnoty díla, která je mimořádná. Vybaví se nám, že i Mistr Jan Hus napsal nábožensko-vzdělávací traktát tzv. Výklady, jejichž obsahem jsou právě tyto tři základní biblické a křesťanské texty. I on připojil k většímu obsažnějšímu pojednání také stručné shrnutí v podobě menšího výkladu.

Luther podává zřetelný pedagogický postup, jak mají být děti a mládež vyučovány v těchto základech křesťanství. Nejprve se mají děti naučit texty Desatera, Kréda a Modlitby Páně z paměti. Když si je pamětně osvojí, má být připojen jejich stručný výklad. Pak se tyto tři texty doplní ještě o biblické svědectví o křtu a o večeři Páně. Pak se děti seznamují s žalmy a duchovními písněmi, které Luther považoval pro pěstování víry a zbožnosti za velmi významné. Smyslem tohoto Lutherova pedagogického postupu je, aby se mladý člověk otevíral bohatství Písma svatého a své poznání si stále rozšiřoval a prohluboval. V čase reformace byla pro mládež určena katechismová shromáždění, kdy si Luther přál, aby tyto výklady a katechismová kázání byly stručné, jasné a pro mladé lidi srozumitelné.

Filip Melancthon inicioval reformy školství, tvořil školní řady a psal učebnice. Byl mužem, kterému bylo vlastní univerzitní prostředí a svět vzdělanosti. Jeho dům se nachází ve Wittenberku nedaleko Lutherova domu. V tomto univerzitním a reformačním městě žili oba

Šest let byla jsem v Chvalíně, a čemu jsem se tam naučila, to mi zůstalo dobrým základem dalšího učení; a nejen já, ale všickni, kteří jsme tam do školy chodili, na pana učitele s vděčným srdcem pamatovat budeme. Naučit nás milovati Boha, vlast a bližního jako sebe samého, a i méně schopní tolik vědomosti nabyli, co každému k živobytí nevyhnutelně třeba. Vystoupila jsem z chvalínské školy o celoroční zkoušce předě žněmi. Mívali jsme každý rok dvě zkoušky, jednu v postě, druhou o sv. Prokopě, po každé mohli žáci dospěvši k dvanáctému roku vystupovati ze školy. Ale zkouška o sv. Prokopě bývala slavnější, poněvadž k ní pan vikář a mnoho kněžstva z vůkolí, úředníků a více osadníků přicházelo.

My pak také školu sobě květinými a obilnými věnci a rozmanitými ratoolestmi ozdobili. Nejprve zkoušel pan katecheta a pan učitel, pak pan vikář a mnoho se zvláště těch mladších a slabších tázaval; posléze předvolali se ti z nás, kteří ze školy měli vystoupiti, a tu žádal pan vikář všecky přítomné hosty, aby

sami tázali a přesvědčili se, zdali jsme pro obecný, společný život dosti vycvičení. Duchovní pánové, tážice se nás o různých věcech náboženských, země-, přírodo-, dějepisných a o povinnostech občanských, dodali druhým hostům chuti a hned se tázal lékař o některých zdravotních pravidlech, tu pan hospodářský úřední o něčem z hospodářství a pan obroční dal si o obilí, pan starý o pivu, kramář na lokte a kusy v různých peněžích počítat; sousedé pak dali si číst a psát; načež pan vikář vybidnul nás, abychom napsali seznam vydání a příjmů hospodářských, a vida, že v tom sběhli jsme všickni, pokynul, bychom děkovací list našemu dobrému učiteli ještě zde před vystoupením složili. Když jsme práce své, ten i onen, v jeden smysl a upřímně znějící předčítali, hluboce dojatí hosté ohlíželi se po pilném učiteli a moudrém vychovateli našem, ale on tam nebyl; mezi prací naší tiše, aniž od koho pozorován, vyšel; neboť nedala mu skromnost poslouchati díků našich.

Božena Němcová: Pan učitel

reformátoři se svými rodinami, služebníky, a součástí jejich domácnosti se stali i jejich studenti, kteří s nimi jedli u jednoho stolu.

Také ženevský reformátor Jan Kalvín je autorem francouzsky psané příručky „Vzdělání ve víře“ a Ženevského katechismu, který soužil k nedělnímu vyučování mládeže. V praxi se v reformovaném prostředí ujal „Heidelberský katechismus“ vydaný v roce 1563. Že-

neva se stala vyhledávaným centrem vzdělanosti tehdejší Evropy. V čele ženevské Akademie stál půl století jako její první rektor Theodor Běza. Pěstování vzdělání v kalvinismu bylo úzce spojeno se zbožností a s kázní. Proto členové a budoucí kněží Jednoty bratrské vyhledávali pro svá zahraniční studia tyto reformované akademie, neboť Jednota bratrská kladla podobný důraz jak na vzdělání, tak i na zbožnost, kázeň a řád.

Jedním z podstatných rysů reformace je její zájem o vzdělání a výchovu. Víra je v reformaci chápána jako dar a nelze ji nikomu vnutit. Přesto výchova a vyučování podle reformátorů významnou měrou napomáhá k rozvíjení křesťanské osobnosti. Pěstování vzdělání a vyučování dětí a mládeže je pro církve požitáním.

Tomáš Butta
bratr patriarcha

K alternativním metodám výuky dějepřavy

Při výuce dějepřavy dětem často vyprávíme biblický příběh. Časem se může stát, že je vyprávění už tolik nezaujme nebo sami zatoužíme po změně. Co takhle zkusit trochu jiné vyprávění?

VYPRÁVĚNÍ JAKO DETEKTIVNÍ HÁDANKA
Vyprávění začneme krátkým příběhem, ve kterém nejsou události jasně řečeny, pouze naznačeny.

Např.: „Dnes ráno jsem se probudil plný naděje, že už snad bude líp a naše cesta skončí. Pomodlil jsem se k Hospodinu a vklouzl do sandálů. Stejně jako předchozí dny moje první cesta vedla ke dveřím a ven. Už si pomalu zvykám na houpavé pohyby a nedělá se mi špatně. Každý den Pán mi sílu dává... ale trvá to už dlouho, předlouho. Pomalu otvírám dveře. První, co v obličejí ucítím, je hlazení slunečních paprsků. Že by už dnes?... Ne, zase nic nového není vidět. Snad zítra...“

Úkolem malých detektivů je zjistit, kdo příběh vypráví, co se stalo, proč se to stalo a na co dotčený čeká. Děti se můžou ptát učitele, ale pouze uzavřenými otázkami, na které jim učitel odpoví ano, ne, nevím. Spolu tak sestaví příběh. Tento typ vyprávění můžeme využít u nového, neznámého příběhu, stejně tak při opakování probrané látky za delší období. Ve druhém případě podáme minimum indicií.

VYPRÁVĚNÍ PŘEDMĚTU, POSTAVY Z PŘÍBĚHU

Děj vyprávíme z pozice předmětu nebo postavy,

třeba i okrajové. Tak vánoční příběh může vyprávět oslík, který doprovází Marii s Josefem do Betléma, příběh o potopě se dovíme z pohledu želvy atd. Tento druh vyprávění může posloužit i na zopakování biblického příběhu. Výhodou je, že aktivně zapojí všechny děti. Do hodiny přineseme nějaký předmět, který se hodí do příběhu, např. Kainův sandál, Mojžíšovu hůl, kamínek z rajské zahrady... S dětmi si sedneme do kruhu a představíme vzácný předmět. Učitel začne vyprávět, co např. kamínek z rajské zahrady viděl, kde ležel. Po chvíli vyprávění přeruší a kamínek podá dítěti, které sedí nejbližší. To převezme kamínek a pokračuje v příběhu. Kamínek putuje neustále dokola, dokud nebude

příběh dokončen. Učitel vstupuje dětem do vyprávění minimálně, podporuje fantazii.

REKLAMA

Jak nejlépe přesvědčit žáky o kladech např. křtu?

Je to jednoduché – necháme je to vymyslet. Doporučuji, zvláště u mladších dětí, nejprve si společně o křtu povídat a shromáždit k tématu co nejvíc informací. Pomoci nám může myšlenková mapa nebo strom příčin a následků (do kmene vepíšeme téma – křest; do kořenů – co mu předchází, opora v Bibli, proč křtíme; do větví – důsledky křtu, práva a povinnosti ze křtu vyplývající), které děti vytváří společně s učitelem. V další části hodiny děti ve skupině vytvoří podle nich tu nejlepší reklamu na křest. Pokud budou zkraje váhat, stačí připomenout nejčastější reklamy, které znají, a společně je popsat. Děti následně vymyslí heslo, sestaví letáky, případně podobu televizní nebo rozhlasové reklamy, starší děti se mohou zamyslet nad reklamními předměty. Na závěr skupina odprezentuje svou reklamní kampaň, proč je dobré přijmout křest.

Další inspiraci pro výuku najdete např. v knize Roberta Čapka, *Moderní didaktika*.

Hodně radosti z učení a ať vás nadšení pro práci s dětmi neopustí.

Vladimíra Marková,
naukový odbor

Děti z Církevní základní a mateřské školy Archa, jejímž zřizovatelem je Pražská diecéze Církve československé husitské, při adventní dílně.

Národní pedagogické muzeum J. Amose Komenského zve na Dny evropského kulturního dědictví

Termíny prohlídek během Dnů evropského kulturního dědictví:
Zdarma jsou prohlídky v sobotu 16. září ve 13 a 15 hodin

Stálá expozice:

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

Expozice je zaměřena na tisíciletou historii vzdělanosti českého národa od středověku až po současnost v evropském kontextu (popisky česko-anglické).

Prezentovány jsou unikátní školní pomůcky, učebnice, staré tisky, mapy aj. Součástí expozice jsou školní kabinet, písácký koutek, interaktivní program o životě, díle a odkazu J. A. Komenského, elektronicky zpřístupněný fond školních vysvědčení, promítání dokumentů aj. Ve stálé expozici je i ukázka školních tříd z 1. republiky a ze 70. let 20. století.

Škola v Opočně

Krátkodobé výstavy

- Do 31. prosince výstava Hurá do školy s Marií Terezií! Výstava především pro školáky k 300. výročí narození Marie Terezie.
- Do 31. října výstava Komenský? Toho už jsme někde viděli!
- Do 22. září výstava Jsem Jehuda Bacon. Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu.

**Kontakt: Praha 1 - Malá Strana, Valdštejnská 20; tel.: 257 533 455;
e-mail: pedagog@npmk.cz; www.npmk.cz**

Vzpomínka na hodiny náboženské výchovy

Známky jsem dával jen z povinnosti a nerad. Před pololetím se svěřuji dětem - bylo to ve čtvrté třídě: „Abych mohl dávat známky spravedlivě, musel bych nejenom znát, co umíte a jak se chováte ve třídě, ale také, jak si počínáte doma i venku a vědět, jak čisté je vaše svědomí.“ Děti mlčí. Až za chvíli zvedá jedna dívka ruku: „Jenom Bůh by mohl dávat známky z náboženství.“ Ihned jí dávám za pravdu. - Od té doby jsem si dával dobrý pozor, abych nikoho z dětí nepohoršil. Zůstávám vděčen za připomínku, kterou jsem tehdy slyšel z dětských úst.

Miroslav Matouš

Jedna lomená jednou

Ač na horách valašských jsem se zrodil,
v Německém Brodě jsem
do školy chodil.

Má dušička byla předjarní lán,
a hlava - prázdná krabička...
Náš pan učitel byl staříčkový pán,
jménem, - - nu třeba Štěpnička.
Patočka nešlo mi do rýmu,
proto změnil jsem skutečné
příjmení toto.

Ten stařeček, Pán Bůh dej mu nebe,
nás jistě měl raději než sebe.
Byl anděl, nás kluky miloval
a takto klasifikoval:
Mha nade mnou, přede mnou,
za mnou a vůkol,
dvě jedničky sázel mi na každý úkol.
Tu první z pravopisu
a druhou z úpravy spisu. -

Jednou můj úkol se hemžil chybami
jak Indický oceán rybami.
Příčinou omylů těch, tak četných,
bylo pár souhlásek obojetných:
be, fe, me, le, pes se veze,
co to na nás, kluci, leze?
Jednou po b měkké í,
po druhé zas tvrdé ý.
Výsledek bil podle toho...
Říkat, chyb že bylo mnoho?
Červených křížků a háků, ó žáku,
kam spočinout popřeješ zraku, jak máku...

Ale pan učitel nedal se zmást.
Pod mého ducha a potu dcerou bédnou
hle, ohromná jednička, lomená jednou.
„Nic nevykonal, kdo nevydá část,“
si dědoušek řekl, „Petrus, pax tibi!...“
A jenom na konci úlohy, pod známku,
třaslavou rukou přičinil poznámku:
Až na ty pravopisné chyby!!

A teď, když už i mně vlasy šednou,
vzpomínám: jedna, lomená jednou...
Náš učitel srdce velké a čisté
měl na pravém místě, to je jisté.
Můj pravopis nebyl za mák hezký,
a vida, je ze mne básník český.
Ale tohleto hlavní není.
On byl též moudrý a zkušný pán.
A tento příběh byl vypravován
pro toto mravné naučení:
Svět by byl, lidičky, překrásný,
kdyby z nás každý o bližních
s panem Štěpničkou smýšlel:
Jsi jednička, lomená jedničkou...
až na ty pravopisné chyby!...

Petr Kříčka: Chléb a sůl.
Nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze

Přednáška o Zimbabwe

Srdečně vás zveme na vyprávění cestovatele Pavla Bendy o Zimbabwe. Proběhne v úterý 26. září v 15 hodin ve sboru CČSH v Praze 8 - Karlíně (Vítkova 13, zasedací místnost). Pořádá NO CČSH Karlín a Dialog na cestě ve spolupráci s MČ Praha 8, Obcí spisovatelů a Pražským klubem spisovatelů.

Republika Zimbabwe je země, kam se moc nejezdí. Ale přitom nabízí nádhernou přírodu – Viktoriiny vodopády, jedny z největších na světě, nebo safari, které je ještě krásnější než v jiných zemích. Nebo také svéráznou historii – středověké hrady, stavěné Afričany (a přitom si řada lidí myslí, že Afrika je kontinent bez historie a památek...), ale i městečka jak z divokého západu. **ZH**

Dějiny reformace putují po Česku

Dějiny reformace v českých zemích představuje dvojazyčná výstava, která v současné době putuje po Česku a Německu. Výstava zahrnuje deset bohatě ilustrovaných bannerů věnujících se širokému spektru témat – Janu Husovi, husitům, evangelickým proudům v 16. století, Martinu Lutherovi, českým bratrům, Luterským centrům, náboženské rozmanitosti na Moravě, protireformaci, době po vydání tolerančního patentu i protestantismu ve 20. století a dnes. Výstava vznikla ve spolupráci Německého kulturního fóra střední a východní Evropy a Českobratrské církve evangelické.

Do konce roku lze výstavu ještě navštívit na těchto místech:

- 6. – 8. 10. 2017 Sjezd nejen evangelické mládeže, Jablonec nad Nisou
- 14. 10. – 15. 11. 2017 Královská mincovna v Jáchymově, nám. Republiky 37, otevírací hodiny st–ne: 9–12, 13–17 h, vernisáž so 14. 10. v 15 h
- 19. 11. – 10. 12. 2017 Farní sbor ČCE Pardubice, Hronovická 492, vernisáž v neděli 19. 11. v 16 h, evangelický kostel ve Sladkovského ulici

Koncert a zahradní párty

Milí sympatizanti naší Církve čs. husitské a nejmladší členové s kmotry a s rodinami, s radostí si vás dovoluujeme pozvat na ojedinelý koncert *Dotknout se nebe, dotknout se sebe* v provedení hudebníka Zdeňka Hladíka (hra na sitár, hang drum, fujaru). Umělce doplní sólovým vystoupením náš br. vikář Petr Wagner s tradičními a převzatými písněmi pod názvem Cranky Jukebox.

V sobotu 16. 9. od 14 hodin ve sboru ve Vlašimi (Sportovní 518). Jedním z účelů kulturního zážitku bude shromáždění křtěnců našeho Husova sboru od začátku tohoto století, tj. od r. 2000. S těmito křtěnci se poznají další kmotři a kmotry a celé jejich rodiny. Je dost možné, že se tito lidé setkávají v ulicích našeho města i jinde, a navzájem se neznají, ačkoliv patří do jedné rodiny církve. Přijďte i vy poznat, kdo všechno do této rodiny patří. K tomuto setkání dobře poslouží po koncertě pořádaná zahradní párty a další prostory. **OV**

**90. výročí
Husova sboru
v Havlíčkově Brodě
23.září 2017**

Program

14:00 slavnostní průvod městem (sraz před kolumbáriem Husova sboru)

15:00 koncert pěveckého sboru "Jasoň"

16:00 bohoslužba s brněnským biskupem

17:00 divadlo Karkulčín koblížek

17:30 Vzpomínky Marty Štáflové

18:00 hra pro děti i dospělé „Po stopách základního kamene Husova sboru“

19:00 meditace pod zvonem

19:30 slavnostní zakončení se společnou modlitbou

Můžete se těšit na výstavy, koncerty, čajovnu a spoustu doprovodného programu...

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Mezi tradicí a sekularizací

Auditorium oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze (Maiselova 15, Praha 1, 3. patro) zve 16. října v 18 hodin na přednášku historičky A. Sedláčkové se zaměřením na židovské triviální školství v českých zemích 18. a 19. století na příkladu židovských škol v Jičíně, Hořicích, Novém Bydžově, Turnově a Mladé Boleslavi. Dílčími tématy přednášky budou přechod tradičního systému židovského vzdělávání ke státěm zřizovaným soukromým školám, postavení a role učitele v komunitě, běžný i nevšední den žáka židovské školy, způsoby financování škol, názory většinové společnosti na síť židovských škol a příčiny i důsledky zániku židovského triviálního školství. **red**

POUŤ MILOSRDENSTVÍ 2017 K POCTĚ KARLA FARSKÉHO

Plzeňská diecéze Církve československé husitské vás zve na diecézní pouť 22. - 23. září 2017

Pátek 22. září (Perník, Jáchymov)

16:00 Prohlídka kostela Nejezecká Trojice v Perníku

18:00 Ubytování na evangelické faře v Jáchymově

20:00 Společná večeře

Sobota 23. září (areál kláštera v Ostrově)

10:00 Poutní oběd u kostela Zvěstování Panny Marie

11:00 Prohlídka kláštera a chrámu sv. archanděla Michaela

12:00 Společný oběd v restauraci

14:00 Slavnostní zakončení pouti božstředním poutním kámem

*Mléčový zájezd ubytování zdarma do konce srpna na adrese: ajem@bpb.cz

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 11.9. 2017, 20.00
PRAGUE BRASS ENSEMBLE

From Baroque to Jazz

Jan Kalfus – varhany

J. S. BACH, A. DVOŘÁK, W. A. MOZART, G. GERSHWIN

úterý 12.9. 2017, 17.00

Michal Hanzal – varhany

František Bílek – trubka

G. F. HÄNDEL, J. S. BACH, G. P. TELEMANN, W. A. MOZART

středa 13.9. 2017, 17.00

Bohumír Rabas – varhany

Hana Jonášová – soprán

L. VIERNE, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, F. SCHUBERT

čtvrtek 14.9. 2017, 17.00

CANTO CORNO E ORGANO

Věra Trojanová – varhany

Radka Kyralová – mezzomezzosoprán

Tomáš Kyrál – lesní roh

J. S. BACH, W. A. MOZART, C. FRANCK, G. CACCINI

pátek 15.9. 2017, 17.00

František Šťastný – varhany, cembalo

Vratislav Vlha – hoboj

G. PH. TELEMANN, J. S. BACH, W. A. MOZART, G. F. HÄNDEL

pátek 15.9. 2017, 20.00

CONSORTIUM PRAGENSE ORCHESTRA

Yvona Škvárová – mezzomezzosoprán

Miroslav Laštovka – trubka

J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART, N. PAGANINI

sobota 16.9. 2017, 17.00

Zuzana Němečková – varhany

Věra Likérová – soprán

G. CACCINI, J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART

sobota 16.9. 2017, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA

Václav Návrát – barokní housle

A. VIVALDI, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

neděle 17.9. 2017, 17.00

ADAMUS TRIO

Jan Adamus – hoboj, anglický roh

Marcela Adamusová – housle

Martin Levický – piano, klavír, varhany

J. HAYDN, J. S. BACH, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

neděle 17.9. 2017, 20.00

CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA

Aleš Bárta – varhany

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

Změna programu vyhrazena.

Placená inzercie

IX. ročník setkání mládeže CČSH a jejich přátel

IX. ročník setkání mládeže Církve československé husitské a jejich přátel letos hostí Olomouc. Program se bude odehrávat zejména v Husově sboru v Olomouci a v nejbližším okolí. Akce proběhne 15. - 17. září 2017 v Olomouci. Cena: 250/400 Kč (v ceně je ubytování i strava). Přihlásit se můžete na webových stránkách pražské diecéze naší církve <http://setkani-ccsh.webnode.cz>, kde najdete i veškeré další informace. **red**

L. L. Zamenhof: Od esperanta přes hilelismus k homaranismu

Maiselova synagoga, Maiselova 10, Praha 1 - 14. září v 19 hodin.

Letos si připomínáme sté výročí úmrtí tvůrce esperanta, polsko-židovského lékaře a myslitele, Ludvíka Lazara Zamenhova (1859 – 1917), o jehož významu svědčí i fakt, že organizace UNESCO vyhlásila rok 2017 jako „Zamenhofův rok“. Esperanto vznikalo jako část větší humanisticko-náboženské agendy sjednocení lidstva. S touto ideou se Zamenhof nejprve obrátil na své bezprostřední židovské okolí v podobě formulace „hilelismu“, univerzalistické podoby judaismu, kterou později nábožensky neutralizoval na svou vizi humanismu – „homaranismu“. O životě a myšlenkovém světě L. Zamenhova pohovoří přední český esperantista Petr Chrdle. Vstup volný. **red**

Pozvání do Havlíčkova Brodu

Setkání příznivců Járy Cimrmana v Havlíčkově Brodě 30. září od 10 hodin. Program: prohlídka Štáflovy chaloupky, přednáška Štěpána Kláska „Cimrman a Zpěvník CČSH“, divadlo České nebe, oběd, procházka městem, káva a zákusek u Cimrmanova trychtýře, procházka k faře a zakončení Cimrmanova dne. **K. M. Lukasová**

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY
ve spolupráci s CÍRKVÍ ČESKOSLOVENSKOU HUSITSKOU
pořádají konferenci s mezinárodní účastí

ŽENA VYSVĚCENÁ

23. - 24. 11. 2017

Husitská teologická fakulta
Univerzity Karlovy
Pacovská 350/4, Praha 4

Čemu se bude věnovat letošní konference Husitské teologie?
Je to právě 70 let, kdy byla v Církvi československé (husitské)
 vysvěcena první žena-farářka.

Cílem konference je proto:

- **zhodnotit** podmínky a následný vývoj služby žen-duchovních,
- **reflektovat** současné postavení služby žen-duchovních
vzhledem k jiným církvím/vrámci ekumeny,
- **diskutovat** o významu služby žen-duchovních
v dnešní společnosti.

- Přihlašování prostřednictvím elektronického formuláře
na **www.htkonference.cz**
nebo korespondenčně na adresu:

- ÚÚR - Vnější vztahy,
Wuchterlova 5,
Praha 6, 166 26.